

***Barndomsminnen från somrarna hos
mina kära morförelldrar Alexander och Ida Andersson***

På vägen mot Fixamålen hade vi ett torp Fyrmosse målen, där Jenny och Axel Blixt (Petersson) bodde. De hade dottern Inez. Jag minns bara att John, troligen deras barnbarn bodde hos dem.

Fyrmosse målen

Längre bort efter den vägen, mot Oskars Kroksjö ligger Fixamålen. Där bodde makarna Anna och John Persson. De hade fyra flickor, Maj-Britt, Stina, Vally och Gulli. De sistnämnda var tvillingar. John hade 1925 övertagit föräldrahemmet.

Vi vänder mot stengrinden. En bit ner från vägen till vänster låg en gård där Kalle och Agnes Elofsson med sonen Arne bodde. Kalle var Emma och Elof Niklassons son.

Elofssons mangårdsbyggnad

Minnen Marianne Hellman

Ovanför kanalabacken bodde Svea med sonen Erik. Svea var änka efter Alfred och dotter till Emma Niklasson. Svea och Alfred Petersson hade barnen Erik, Sture Gunnar, Margit (Emmy), Einar, John och Bertil. Det var hos Svea som vi fick hämta posten i farstun!

Huset renoverat på senare tid

Minnen Marianne Hellman

Granne med Svea var Frans Nilsson (bror till Petter Nilsson). Han var änkeman och hade döttrarna Signe och Ebba. Signe var gift med Konrad Andersson i Björnasjö. Ebba var ogift. Hon kom hem från Stockholm och vårdade sin far till hans bortgång. Hon bodde kvar där som pensionär.

Det hände ju en förfärligt tragisk olycka 1975 som ändade hennes liv. Hon försökte släcka en eld i flott på spisen med vatten och fick så svåra brännskador att hon avled efter bara några dygn.

Innan vägen svänger till Karstorp ligger en liten stuga till vänster där lilla Gunda bodde. Denna tant kom till Madesjöhemmet de sista åren. Där besökte jag henne regelbundet genom kyrkans besöksgrupp en gång i veckan. Hon gick bort 1981.

Nu har jag försökt beskriva vilka människor som bodde på de olika torpen och gårdarna och släktförhållandena där.

Jag har ett minne från julen 1942 då morbror Ture kom med julklappar. En liten celluloiddocka från faster Ingrid och Carlsson, julgranspyrtnader i socker i olika former med märken av änglar och tomtar på. Jag fick en rund träask med inbrända blommönster och året "1942", tillverkad i Påryds Bobinfabrik, och i den låg några slantar.

Det var högtid, jag var inte bortskämd precis, ja tror att det var min första celluloiddocka, den fick heta Ingrid efter givaren. Jag är också döpt till Gun **Ingrid** Marianne. Så fina namn har jag fått. På tal om namn så hade alla Idas och Alexanders fyra flickor kungliga drottningnamn som Selma **Kristina**, Klara **Elisabeth**, Elsa **Margareta** och Berta **Viktoria**. Något som jag inte tänkt på tidigare men slagit mig nu.

Alexanders fyra flickor. Fr. v. Klara, Elsa, Selma och Berta

Mormor kunde baka goda rågkringlor, matbröd, kaffebröd och bondkringlor. Hon kokte den godaste "snöbollsvälling" på mjölk, ägg kanelstång, socker och redning som hon vispade porös. O vad gott! Hon kärnade smör av den egna grädden. Jag fick försöka då jag var i 10-12års åldern. Det var ett drygt arbete innan grädden klumpade ihop sig och det blev gula smörklumpar i kärnan som fiskades upp i en träbunke. Där tvättade man ur kärnmjölken genom att älta med tråsked fram och tillbaka med vatten. Sen saltade man och arbetade in det med samma metod tills det blev en len fin smörklump som delades upp i bitar. Kärnmjölken togs till vara som dryck. Morfar älskade att svalka sig med kall kärnmjölk. Den släcker törsten sa han.

När det var dags för höslåtter fick jag dra slipstenen och vara med ute på åkern. Ibland var det så mycket klöver att vi fick bre ut den över stenar och stenvägar. Sen hässjade vi det till tork. Då höet var torrt bar morfar in det i en höbåge. Han lassade så mycket det bara gick att få i bågen, lyfte upp den på axeln och nacken och bar den hem till ladugården och klättrade uppför stegen till höskullen. Otroligt men sant!

Jag höll andan, rädd för att stegen inte skulle hålla. Förstår inte hur han orkade i värmen. Svetten lackade i pannan under kepsen. Det var då han ville ha kall kärnmjölk att svalka sig med.

Han använde slaga för att tröska med på logen och en gammal låda på ben med kniv i att skära hackelseströ med till djuren.

När det var dags att handla gick vi till Karstorp. På den tiden hade Britta och Fritz Elmgren affären. Morfar gick så lätt. Jag hade fullt sjå att hänga med. Det var 4 km dit och lika långt hem. Det var alltid roligt att komma till affären. Det fanns så mycket att titta på och Britta var alltid så pigg och glad. Där träffade jag deras dotter Solbritt första gången och min kusin Ann-Marie. Det blev flera gånger sen, när jag kunde cykla dit själv.

Jag har ett roligt minne från vägen då morbror Valdemars häst stod vid stättan vid Törnqvista-stället och vi stannade. Morfar pratade med hästen och frågade: "Du, vi ta väl en pris snus" och han gav hästen en pris snus. Det såg ut som hästen gillade det. Men jag var mycket förvånad. Morfar bara

skrattade och klappade om hästen. När vi gick så gnäggade hästen och gick med innan för staketet en bit.

Till Harry Johanssons och Noressons affärer i Alsjöholm gick morfar ensam. Det var ju en mil. Till kyrkan i Oskar gick han ofta så länge han orkade. Han hade aldrig lärt sig cykla efter att pojkarna låtit honom pröva och det gick kull, vägrade han försöka igen.

Morfar kunde göra korgar i alla storlekar från stora hackelsekorgar med två grepar (handtag), potatiskorgar, hel- och halvskäppekorgar och ner till bärkorgar på 1-10 liter. Jag minns hur han satt ute i verkstaden och lagade till käppar, spånade ene, la i blöt, flätade och band med både vidjor och ståltråd. Det var säkert en hantverkskonst som vem som helst inte klarat av. Sonen Ture åkte sedan på cykel runt i bygderna och sålde dem.

***Korgarna på bilden har tillverkats av Alexander Andersson.
Finns som ett kärt minne av morfar hos Marianne Hellman.***

Under bärtiden plockade vi mycket smultron som det fanns fullt av. Vi kunde plocka litervis till kvällens bärmjolk. – O så gott!

Så mognade blåbären. Vi hade en finblåbärsskog alldeles inpå. Bara att ta korgar och gå ut och plocka. Jag minns när faster Ingrid, Selma, Berta, mamma och jag plockade för att sälja till Gustav Karlström som var uppköpare. Han kom med sin bil på kvällen och hämtade bären. Vart han körde för att sälja vet jag inte. Kanske på torget i Kalmar eller i Nybro som även då hade stor torghandel. Det var ett sätt att tjäna några kronor. Vi fick nog inte så många ören litern. Det måste ha varit 1944-1945 eftersom faster Ingrid var med då. Hon gick bort 1947. Vi plockade bär där varje år till och med då jag hade plats i Loverslund 1953-1956. Jag tog med mina arbetsgivare Allan och Elsa till blåbärsskogen, sen hälsade vi på hos min mormor, morfar och Berta och fick kaffe och en pratstund. De tyckte om när det kom in någon för att prata. Det var ju mycket vanligare förr att folk tittade in och hörde efter hur det stod till i stugan. Man blev glad över besök. Det piggade upp i vardagen då de fick höra lite nyheter utifrån.

Erik och Gustav Nicklasson stannade alltid till och sa några ord. Något jag minns är då vi fick besök av Axel Blixt i köket hos morfar. Då blev det livat. Han var högröstad och drog sina historier. Morfar skrattade och berättade sina han med.

De satt i köket och pratade samtidigt som de fick kaffe och efteråt blev det alltid en pris snus i "dosan". Morfar hade en snusdosa i horn med silverlock som jag tror min pappa gett honom, för pappa hade lika dan. Kanske den såldes i C.O. Gustafssons affär i Runtorp, mycket troligt.

Varje sommar fick jag vara 14 dagar hos mormor och morfar. Det var härligt att vakna av separatorns "kling" i köket. Då hade mormor redan mjölkat kossan och morfar utfordrat djuren. De hade då på 1940-talet en ko och en kalv, höns, gris och två katter. Det var så spännande att vara med morfar och djuren.

När det vankades frukost i köket var det hembakta rågkringlor med hemkärnat smör på (de va gött då!), kokta ägg, gröt eller välling och kaffe för de vuxna. Kaffet dracks på bit och på fat. Man gjorde så förr.

Då de 14 dagarna gått, fick vi allesammans åka taxi med Gustav Karlström hem till Runtorp till mamma och pappa. Bara det var en upplevelse. Så blev det fest med god middag, efterrätt och kaffekalas. Min mamma kunde laga god mat och baka kunde hon också.

Vi hade alltid så gemytligt tillsammans. Det var nog nästan enda gången som mormor kom ut. Hon hade svårt att gå och hon hade ont i ryggen så hon stannade för det mesta hemma vid stugan då morfar gick sina ärenden. Denna söndag varje år har jag fina minnen av. Ibland kom även Nybroborna moster Elsa, Gunnar och barnen Hans och Rune. Morbror Gunnar hade först en grön och svart hög A-Ford som drevs med gengas, men det var strax efter andra världskriget.

***Från vänster stående: Selma, Alexander, Ida, P A Carlsson
Sittande: Klara, Hans, Berta, Marianne, Elsa, Martin, framför sitter Rune,
Bilden tagen i Runtorp 1948 hos mina föräldrar.***

Då morfar inte längre orkade gå till kyrkan kom pastor Bror Svensson ofta på hembesök som var mycket uppskattade. Morfar var nog en tänkare eller troende. Det hördes på hans tal och funderingar. Han fick en psalmbok av Bror Svensson med stor text i. Den har jag kvar som minne.

Berta var hemma och skötte dem då de blev svaga båda två och sängliggande omkring 1958-1960. När läkare behövde kallas var det doktor Wahlström från Nybro som kom. Han var ju en frisk fläkt som påverkade positivt. Då matlusten tröt gav han något flytande som skulle vara stärkande. Men när livsviljan är slut finns inte mycket att göra. I januari 1961 somnade morfar in i sitt hem och mormor sörjde så att hon följde efter den 25 mars 1961. Det glömmar jag aldrig. Min man Allan fyllde 25 år den dagen. Mellan 1957-1961 körde Allan många resor med bil och skjutsade oss dit för att hälsa på. De blev alltid så glada då vi kom. Mormor gav oss en linneduk och sa: "För ni ska väl gifta er och få eget hem?" och så log hon med hela ansiktet.

Det blev mycket tomt efter dem därhemma

Moster Berta fick ta över Skogslund för att hon skött dem i många år. Sen fortsatte hon som hjälp i torpen med de gamla tills de ej kunde antingen bo kvar eller tills de gick bort. Hon var en ängel i det tysta kan man säga. Senare år då hon blev dålig och behövde hjälp – var det jag som fick hjälpa henne att handla, städa, bära ved och vatten. På vintern fick jag skotta snö både för att kunna vända bilen och till brunn och uthus. Vi hade telefonkontakt om kvällarna så att jag visste att hon var inne. Jag var mycket orolig många gånger då hon inte svarade i telefonen på länge. Så hände det att hon trillade och bröt lårbenet inne, men kunde dra ner telefonen då Hans ringde av en slump och undrade om han skulle handla. Då åkte han upp direkt och larmade efter ambulans. De fick bryta sig in eftersom dörren var låst. Berta kom till sjukhuset i Kalmar för operation och sedan till långvården, där firade vi en del syskonbarn henne på 85-årsdagen. Så fick hon komma till Kungshallshemmet och fick god omvårdnad.

Hon fann sig väl tillrätta. Hon fick möblera med sina egna möbler som fick plats. Berta blev mycket omtyckt av personalen för att hon var, som

flickorna sa "den lilla rara tanten som alltid var förnöjd och belåten". Hon var inte bortskämd och nu fick hon både mat, värme och uppassning.

Jag såg och hörde själv då jag var där att personalen var jättesnäll. Vid påsk var jag inbjuden att sitta med hos Berta för att äta av påskbordet som dukades upp med allt möjligt gott. Detta var en högtidsstund för alla. Ibland var det underhållning med sång och musik som säkert väckte många minnen från förr.

Så kom natten då min kära moster Berta stilla somnade in på Kungshallshemmet i Nybro den 11 oktober 2001 klockan 02.10, 86 år gammal.

Så är hemmet i Pukaberg tomt och öde. Berta var sista länken i vår släkt på torpet Skogslund som vi alltid kallat Pukaberg. Hemmanet såldes genom anbud till Mats Gunnarsson och bohaget skingrades åt alla håll vid en auktion i Påryd genom Åke Gustafssons auktionsfirma.

Varje sommar gör jag en tur uppåt för att se vilka förändringar som skett längs vägen och besöker kyrkogården i Oskar.

Min mormor Ida med flickorna Selma stående och min mamma Klara sittande på stenen.

Mormor Ida med moster Selma och hennes son Kurt framför brunnen

Vi tackar Marianne Hellman
för att hon delar med sig av sina minnen
Mariannes minnen från Pukaberg kommer att läggas ut på Oskars
Hembygdsförenings hemsida

*Stöd hembygdsföreningens
dokumentationsarbete genom att
sätta in ett bidrag på vårt bankgiro:*

285-7498

Oskars Hembygdsförening

www.hembygd.se/oskars/ under Oskarsboken